

UDK 886.3-6 Štrekelj:78

Zmaga Kumer
Ljubljana

IZ ŠTREKLJEVE KORESPONDENCE

Karel Štrekelj, urednik "Slovenskih narodnih pesmi" (Ljubljana 1895-1923) si je pridobil velike zasluge tudi za slovensko etnomuzikologijo, saj je bil vrsto let predsednik slovenskega "Odbora za nabiranje slovenskih narodnih pesmi z napevi", sestavil vzorna navodila zapisovalcem ter vodil vse delo, ki se je bilo začelo 1906. leta in trajalo do prve svetovne vojne. Akcija je bila sestavni del takratnega vseavstrijskega zbiranja ljudskega pesemskega izročila. Zato je bil Štrekelj tudi član glavnega odbora na Dunaju, ki je bil sestavljen iz predsednikov deželnih odborov in so bili v njem med drugimi Josef Pommer, jezikoslovca Primus Lessiak (slovenskega rodu!) in Milan Rešetar, češki etnolog Zdeněk Nejedlý in moravski skladatelj Leoš Janáček.

Zbrane pesmi naj bi bile objavljene pod skupnim naslovom "Das Volkslied in Oesterreich", vendar ločeno po deželah. Ko je glavni odbor v ožji zasedbi 1. 1910 sklenil, naj bo v izdajah nenemških dežel tudi nemški prevod besedil in je Štrekelj to zvedel, je pisal zastopnikom slovanskih narodov in jim poslal na vpogled svoj protestni dopis dunajskemu odboru, želeč njihove podpore. V njegovi zapuščini v arhivu Glasbeno narodopisne sekcije pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani se je ohranil lastnoročni koncept Štrekljevega pisma in izvirniki odgovorov nekaterih naslovljencev, med njimi Leoša Janáčka. Obe pismi sta zanimiv kulturni dokument svojega časa, zato ju tu objavljamo. Naj bosta hkrati prispevek k vezilu prof. dr. Dragotinu Cvetku ob njegovi sedemdesetletnici.

153,45 + 66,148 = 219,598
219,598 + 11,164 = 230,762

Častiti gospod!

Znano vam je, da je ozi delovni odbor za publikacijo "Avstrijske Narodne Revue" pred letom dnu sklepal o načrtih za izdajo nabranega materiala. Ta načela je poslal v posebno poročilo prof. Tommer, oziroma prof. Klaffen iz Prage. V tem poročilu je marsikaj, čemur se morajo z znanstvenega in s praktičnega stališča upreti vsi slovanski delovni odbori. Slovenski delovni odbor je odgovoril na navedeno poročilo tako, kakor berete v prilogi. Nis odgovor je kajpada tupetam nekoliko oster, pa stvar zahteva to. Poželim vam ga, da se doseže soglasje med Slovani (tudi Italijani, Iac je odgovoril blizu tako kakor mi), kadar pride do končnega sklepanja. Prosim vas, da ga blagovoljno prebrudirate in upoštevate.

Z obličnim spoštovanjem
vdani vam

J. Karel Skerbec
r. j. v. u. i. prof. v. Grazen
(Graz, Rosenbergsplatz)

V Gradcu 15. avg. 1910.

7/87 d. avy. 1916

ČESKÝ PRACOVNÍ VÝBOR PRO LIDOVOU PÍSEŇ NA MORAVĚ A VE SLEZSKU,
POŠIK C. K. MINISTERSTVA KULTU A VYUČOVÁNÍ:
„LIDOVÁ PÍSEŇ V RAKOUSKU“.

Vážený pane!

Byl jsem nadmíru zloběn Vašimi před-
pisy.

S přiloženými moji odpovědi, na výzvu
jakkéhoi „Liedes der Besseren“
vidíte, že se shodujeme.

Já vím, aby byl i „fouco“ český
znalec českých písní.

Neříká jsem o té věci knočky i
o samého ministra. S jistotou
výsledkem, ještě nevíme.

Já vím, aby byl český lid. M.
byl českou knihou veskeř.

Myslím, že vichřiti nás to město
pracovníci jistě, každý z nás
dávati vyložit.

Nebylo by záhodno, abychom se
slovašiti pracovníci, a pou
předvedou, šli k ponavě
zlatitui? Čelili spojenými
silami, ujednotili se
v záležitostech.

Nebyl byste vy šli ochoty
a rezervat byste na některý
seu zářiti předvedy slova,
stých komissí?

Sivody ležt' na bílé sni;
nevidím proue' ráky, j'et' by
šlo vedla .

V dokonale' i'che'
ci'lovny'
Vladimír Štěrba

Brno, 20. srpna, 1910

Velectěný pane!

Byl jsem nad míru potěšen Vaším přípísem.
Z přiložené mojí odpovědi na výzvu
jakéhosi "leitenden Ausschuss"
vidíte, že se shodujeme.
Žádám, aby byl i v tomto "leit. Aussch."
znalec českých písní.
Učinil jsem v té věci kroky i
u samého ministra. S jakým
výsledkem, ještě nevím.
Žádám, aby díl českých nár. písní
byl českou knihou veskrz.
Myslím, že všichni němečtí
pracovníci písňoví, tentýž požadavek
vyslovili.
Nebylo by záhodno, abychom se
slovánští pracovníci, aspoň
předsedové, sešli k poradě
zvláštní? Čelili spojenými
silami, ujednotili se
v zásadách?
Nebyl byste Vy té ochoty
a nesezval byste na některý
den v září předsedy
slovanských komisí?
Důvody leží na bíledni;
nevidím pevné ruky, jež by
dílo vodila.

V dokonalé úctě
oddaný
Leoš Janáček

Brno, 20. srpna, 1910

Častiti gospod!

Bil sem neizmerno vesel Vašega dopisa.
Iz priloženega mojega odgovora na izziv
nekakšnega "leitenden Ausschuss"-a
vidite, da se strinjava.
Zahtevam, da bi bil tudi v tem "leit. Aussch."
poznavalec čeških pesmi.
Storil sem v zvezi s to rečjo korake
celo do ministra. S kakšnim
uspehom, še ne vem.
Zahtevam, da bi del o čeških nar. pesmih
bil vseskozi češka knjiga.
Mislim, da so vsi nemški
strokovnjaki narodnih pesmi izrazili
isto zahtevo.
Ali ne bi bilo potrebno, da bi se
za slovanske strokovnjake, vsaj za nas
predsednike, organiziral poseben posvet?
Branili bi s skupnimi
močmi, poenotili bi

svoja načela?
Ali ne bi Vi bili pripravljeni
sklicati za kakšen
dan v septembru predsednike
slovanskih komisij?
Razlogi se zdijo jasni;
ne vidim trdne roke, ki bi
delo vodila.

Z odličnim spoštovanjem
vdani Vam
Leoš Janáček

Brno, 20. avgusta, 1910

Karel Štrekelj, the editor of "Slovenske narodne pesmi" (Slovene Folk Songs), (Ljubljana 1895-1923) has done great service also to the Slovene ethnomusicology - for a series of years he was the chairman of the Slovene Committee for Collecting Slovene Folk Songs and Tunes, he worked out exemplary instructions for those engaged in recording the material, and he guided the entire work, which started in 1906 and lasted until the beginning of the World War I. This activity was an integral part of the collecting of folk songs organized at that time throughout Austria. Štrekelj was also a member of the chief committee in Vienna, which was made up of chairmen of provincial committees and included among others also Josef Pommer, the philologist Primus Lessiak (of Slovene origin!) and Milan Rešetar, the Czech ethnologist Zdeněk Nejedlý and the Moravian composer Leoš Janáček.

The songs when collected were to be published under the overall title "Das Volkslied in Österreich" separately by individual provinces. When the chief committee without the participation of all of its members in 1910 had decided for the publications from non-German-speaking countries to be accompanied by a German translation and when Štrekelj had learnt about this, he wrote to the representatives of the Slavic nations enclosing a copy of his protest sent to Vienna and asking them for support. In his literary bequest kept in the archives of the Ethnomusicological Section at the Slovene Academy of Science and Arts in Ljubljana there have been preserved a draft of that letter, written in his own hand, as well original copies of the replies from some of the addressees, among them from Leoš Janáček. They are an interesting cultural document of its period and as such they are hereby published. As such may they also be a contribution to the Festschrift for Professor Dragotin Cvetko.